

הרחיבי מקום אהלך. שמחת הנחת אבן הפינה לשיבת סוכטשוב

לימים יעיד הגאון הגדול רבי משה שפירא זצ"ל אשר התגורר בש' כונה ומקורב היה אל הרבי ורגיל היה לשוחח עמו, כי דבר ברור הוא אצלו כי הרבי מאמשינוב הינו 'גדול הדור בתורה'. בן שיחו אשר שמע את הדברים יוצאים מפיו נרעש מאוד, הן באותו דור חיו עדיין ראשי ישיבות מהדור הקודם אשר נודעו בגאונותם המבהילה, הוא אף מנה בפני רבי משה את שמויתיהם, אך הגאון רבי משה לא חזר בו מקביע' תו, אלא חזר ואמר כי אף על פי כן סבור הוא כי הרבי מאמשינוב גדול מכולם.

אודות מנין הותיקין מתקן רבי יוסף ש. את הרושם שנוצר כי הרבי היה מתפלל במנין הנץ. הרבי היה נותר ער במשך לילות שלמים, והיה נותן תנומה לעפעפעי למשך רגעים בודדים בכל לילה. לקראת שעת הנץ החמה היה יוצא לבית המדרש ושם היה מאזין לאמירת קדיש וקדושה וקריאת התורה. אך הוא גופו היה מתפלל בשעה מאוחרת מאוד. "בשבתות אגב" הוא מציין היינו מתפללים באופן קבוע בבית מדר' שו. בכל שבת היו מתפללים בשעה תשע, והרבי היה מצטרף אל התפיי' לה. היה זה מעמד נורא הוד. בשנתו האחרונה ביקש כי יאחרו במעט את התפילה, והוא נכנס רק כאשר אחוז בקריאת התורה.

"מה אומר ומה אגיד" מתרפק רבי יוסף על אותם ימים היית נותן כל הון בכדי לחזור אליהם. "עד היום אני זוכר את אותו מעמד. היה זה בשנת תשל"ד היה אז ליל הושענא רבה, הרבי מאמשינוב סיים את תפילת המנחה, הוא עמד בסוכה שבסמוך לבית המדרש, אני נכחתי שם עם עוד מספר מצומצם של אנשים. הסתובבתי לאחורי והנה אני רואה את הרה"ח רבי חנינא שיף משב"ק האדמו"רים לבית גור. הבנתי כי בעוד רגע יגיע האדמו"ר ה'בית ישראל', ואכן כך היה רגע לאחר מכן נכנס הבית ישראל אל הסוכה בכדי לערוך ביקור חג אצל הרבי. לאחר מכן פנה הרבי לביתו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי.

אשר בפולין של מעלה, אך אם זאת כבר היו עיניו וליבו עורגות לארץ ישראל ותדיר השתקוקק לעלות ולחון את עפרה. הוא הביא את הדבר לידי מעשה בימי חודש אייר שנת תרפ"ה, או אז יצא יחד עם אחיו האדמו"ר ה'חסדי דוד' בדרכם לארץ הקודש. בבואו לירושלים כבר מצא בה את גיסו רבי ישעיהו שפירא חתנו של חמיו האדמו"ר רבי נתן נחום מקרמילוב זצוק"ל, אשר הרבה פעלים למען ההתיישבות בארץ הקודש, והרבי התגורר באותם שנים בסמיכות מקום לגיסו.

שלוש שנים עשה הרבי בארץ הקודש לאחריהם שב לחוג את חג הפסח במחיצת אביו בפולין, כאשר לקראת חג השבועות בשנת תרפ"ט שב בחזרה לארץ ישראל, הרבי קבע את משכנו בשכונת בית וגן המת' פתחת כאשר הוא מקרין מהודו עליה. מני אז הייתה דלתו פתוחה בפני כל דורש ומבקש, עולים רבים מפולין ידעו כי ימצאו את מקומם בביתו של הרבי, אכן רבים מהם הגיעו בתקופה הראשונה להתארח בביתו, הם שהו שם תקופת מה כאשר הרבי והרבנית דואגים לכל מחסורם. זקני החסידים זוכרים לספר כי במשך תקופה ארוכה פקד את הבית יהודי שעסק למחיייתו בתיקון נעליים – סנלדר, כאשר בכל עת בואו אל השכונה היה קובע את בית הרבי כחדר עבודתו ואנשי השכונה היו מביאים למקום את נעליהם לתיקון.

לאחר שנות הזעם בו נודע לדאבון לב כי רוב מנין ובנין של היהדות הנאמנה בפולין עלתה על קידוש ה' וביניהם הרבי ה'חסדי דוד' זצוק"ל, העתירו זקני החסידים וביקשו מרבי חנוך העניך כי יאות להעמיס על שכמו את עטרת ההנהגה וינהיג את עדת הקודש. מתחילה סירב הרבי לשמוע על כך, אך לאחר תחנונים מרובים והפצרות ממושכות נאות לכך ולו בכדי שלא תיפרד החבילה ותינתק המורשת הקדושה. מני אז נפתחו דלת' בית מדרשו בשכונה הירושלמית וחסיד' בית סוכטשוב החלו להגיע מהארץ ומחוצה לה לחלות את פניו כאשר ביניהם נמנים זקני וישישי העדה אשר חלקם עוד זכו להקביל את פני הרה"ק ה'אבני נזר' זיע"א.

באחרית ימיו נחלש הרבי מאוד, וביום כ"ו אלול תשכ"ה השיב הרבי את נשמתו הטהורה ליוצרה. החסידים ובני המשפחה ידעו לספר כי הדבר שהעסיק אותו ביותר בטרם פטירתו היה דבר הקמת הישיבה. הרבי ראה חשיבות עליונה בחידוש דרך הלימוד והפצת דרכה של סוכטשוב שלפני המלחמה. למרות רוב יגיעתו של הרבי, לא יצא הד' בר לפועל בחיי חיותו, רק לאחר הסתלקותו הוקמה הישיבה בבחינת הושיבו ישיבה על קברו. בכך הצטרפה ישיבה זו לשלל ישיבות הפאר המפארות ומעטרות את כותל המזרח של שכונת בית וגן.

לאחר הסתלקות הרבי הוכתר בנו האדמו"ר רבי מנחם שלמה כממלא מקומו. רבי מנחם שלמה כיהן עד אז כרבה של שכונת 'יד אליהו' בתל אביב וכמו כן נעתר לבקשת חסיד' ראדומסק והעמיס על שכמו את הנהגת חסיד' ראדומסק אשר נותרו ללא משען ומשענה. הרבי הצעיר הוציא לפועל את רצונו העז של אביו בהקמת ישיבת סוכטשוב בארץ ישראל, והוא הביא את הדבר לידי גמר בפתחת ישיבת 'אבני נזר' בשכונה. לדאבון לב נפגע הרבי בתאונת דרכים קטלנית וביום כ"ז באב תשכ"ט השיב את נשמתו ליוצרה והוא במיטב שנותיו.

חסיד' סוכטשוב המיוותמים שמו את עיניהם לטובה על בנו הצעיר של הרבי רבי מנחם שלמה אשר היה באותם ימים ילד צעיר כבן שמונה שנים. וראו בו ככלי מחזיק ברכה וכמי שעתידי לעמוד בראש העדה בבוא העת. ותיקי התושבים עודם זוכרים אותו עם הגיעו לשכונה לאחר הפטירה הטראגית, חדי עין מביניהם הבחינו כי העלם הצעיר לגדולות נוצר, והם שמרו את צעדי והתחקו אחריהם. שמונה עשרה שנה לאחר פטירת האב, התמנה בנו להמשיך את מורשת החסידות והנהגת עדת הקודש.

הרבי שליט"א ממשיך את מסורת אבותיו בבית המדרש אשר הוקם עם השנים ברחוב חיד"א בשכונה, כמו כן הקים הרבי כולל אברכים בהיכל הישיבה אשר נודע כמקום תורה מובהק ובין כתליו שוקדים אברכים מופלגים על משנת תלמודם. אודות אותו הכולל מעלים בני משפחת קצנלבוגן כי אבי המשפחה רבי מרדכי נמנה בין לומדי הכולל במשך שנות קיומו, לאחר שנסגר הכולל המשיך לבוא וללמוד בהיכל הישיבה. הרבי היה מרבה לשבחיו על כך ומציינו לטובה בין באי המקום 'ראו' היה אומר להם 'כיצד יהודי מגיע לכאן ללמוד למרות שהוא לא מקבל על כך כל מילה'.

טאלנא

דמות פלאים מיוחדת במינה הייתה דמותו הקדושה של האי צדיקא ופרישא אוהב ישראל באמת כ"ק אדמו"ר מטאלנא זצוק"ל אשר התהלך

חתנו של הרבי היה הגאון רבי חיים מילקובסקי זצ"ל. אין יהודי יוצא בית וגן שלא יתרפק על דמותו המיוחדת. בשיחה עם בני משפחת ל. מבית וגן, מבקש הרב ל. לציין את השותפות שנוסדה בין רבי חיים מילקובסקי לגאון רבי בעריל שוורצמן, הייתה זו שותפות נדירה, עם הגו בתורה שעות רבות, כאשר בשעות הקטנות של הלילה הגו בחכמת הקבלה.

בנם של רבי חיים וזוגתו הרבנית הצדקנית מרת חיה נחמה ע"ה הוא הרבי כ"ק מרן אדמו"ר מאמשינוב שליט"א. לאחר שהסתלק הסבא הרבי רבי מאיר'ל לשמי חום ביום כ"ז אייר תשל"ו, ולאור הוראת צדיקי הדור ובקשתם המפורשת נעתר הרבי הצעיר ופתח את דלתות ביתו לפני קהל החסידים, ונטל על עצמו את עטרת ההנהגה. מני אז ועד היום לא נסגרה דלתו בפני אי-מי, יהודים מכל הסגנונות והמוצאות עושים את דרכם אל ביתו אשר היה לתל תלפיות ושם מבקשים ודורשים בעצתו. הוא נענה לכל בסבר פנים יפות ונפש חפצה כאשר בייחוד ידיו לו רב בעניני הרפואה, כאשר רופאים ידועי שם בכל רחבי העולם לומדים להכיר כי מדבריו לא יפול שעה ארצה.

סוכטשוב

פינת יקרת בשכונה הוא בית מדרשו של הרבי מסוכטשוב השוכן ברחוב חיד"א. בית המדרש הוא מיסודו של הרבי כ"ק אדמו"ר רבי חנוך העניד מסוכטשוב זצוק"ל. הרבי אשר היה בנו הצעיר של הרה"ק בעל השם משמואל' ונכדו של בעל ה'אבני נזר' גדל וינק בערוגות הבושה